

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (กรณีอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา)

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (นายพิเชต สุนทรพิพิธ) ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ว่า ผู้ร้อง มีอำนาจพิจารณาว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) เพื่อพิจารณาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการกระทำของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริง สรุปว่า พลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภาและคณะ ได้ยื่น หนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ (เรื่องร้องเรียนที่ ๖๒๕/๒๕๕๔) ขอให้ผู้ร้อง วินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อ พิจารณาวินิจฉัยว่ากระบวนการสรรหาดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องได้พิจารณาแล้ววินิจฉัยเรื่องร้องเรียนดังกล่าว (คำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนที่ ๖๒๕/๒๕๕๔) ว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ เป็นคณะกรรมการที่ถูกกำหนดขึ้นตามมาตรา ๑๓๘ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ให้มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเสนอต่อประธานวุฒิสภา และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วก็สิ้นสุดหน้าที่ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใดบัญญัติให้คณะกรรมการสรรหา ฯ ดังกล่าว เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องที่จะรับไว้พิจารณาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้

พลตำรวจเอก ประทิน สันติประภพ และคณะ ได้ยื่นหนังสือร้องเรียนโต้แย้ง ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ (เรื่องร้องเรียนที่ ๖๕๗/๒๕๕๕) ว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ การที่ผู้ร้องวินิจฉัยว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ร้อง จึงเป็นกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้อง เห็นว่า การโต้แย้งคำวินิจฉัยของผู้ร้องดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งกันในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญระหว่างผู้ร้องกับกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสังกัดวุฒิสภา ในฐานะผู้แทนประชาชนให้ทำหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ว่า ผู้ร้องมีอำนาจพิจารณาว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของผู้ร้อง ตามมาตรา ๑๕๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๕๘ ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นมีว่า จะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ บัญญัติว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี

(ก) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(ข) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม

(ค) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภา”

มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัย”

ดังนั้น ตามบทบัญญัติของมาตรา ๒๖๖ แห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้นั้น ต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น และองค์กรตามรัฐธรรมนูญขององค์กรนั้น หรือประธานรัฐสภา เป็นผู้เสนอเรื่อง พร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย แต่ตามคำร้องปรากฏว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กร ตามรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาวินิจฉัยคำร้องเรียนของพลตำรวจเอก ประทีน สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภา และคณะที่ขอให้ผู้ร้องวินิจฉัยว่า กระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหา กรรมการการเลือกตั้ง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาล รัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ากระบวนการขัดต่อรัฐธรรมนูญแล้ว เป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ที่ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ร้องไว้ โดยวินิจฉัยว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ เป็น คณะกรรมการที่ถูกกำหนดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๑) ให้มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคล ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เพื่อเสนอต่อประธานวุฒิสภา เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วก็สิ้นสุดหน้าที่ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใดบัญญัติ ให้คณะกรรมการสรรหา ฯ ดังกล่าว เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงาน ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันเป็นการใช้อำนาจพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ไปแล้ว การที่พลตำรวจเอก ประทีน สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภาและคณะ ได้ยื่น หนังสือโต้แย้งต่อผู้ร้องอีกว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) คำวินิจฉัยของผู้ร้องที่วินิจฉัยว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ผู้ร้อง เป็นคำวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนนั้น มิได้โต้แย้งในเรื่องอำนาจหน้าที่ว่าผู้ร้องมีอำนาจหน้าที่ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) หรือไม่ แต่เป็นเพียงการโต้แย้งผลแห่งการวินิจฉัยของผู้ร้องเท่านั้น ซึ่งผู้ร้องได้ใช้อำนาจไปแล้วโดยมิได้สงสัยอำนาจของตนแต่อย่างใด กรณีจึงไม่ใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ของผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายศักดิ์ เตชะชาดู

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ